

Antonino Dominguez: Ισπανός αναρχικός που δολοφονήθηκε στη Βραζιλία από τους κομμουνιστές

Του Edgar Rodrigues*

Ισπανόφωνος υποδηματοποιός, επαναστάτης συνδικαλιστής και αναρχικός. Η καριέρα του ως αγωνιστής ξεκίνησε στο Σάο Πάολο με το Συνδικάτο Υποδηματοποιών και Συναφών Επαγγελματιών. Εμφορείτο από σαφείς ιδέες, με τις οποίες υποστήριξε και εντυπωσίασε τους νεότερους που συμμετείχαν στην ταξική πάλη με τη στάση του και τη ρητορική του δυναμική. Ο Pedro Catalo -ένας συνάδελφός του- κατέγραψε τις ακόλουθες εντυπώσεις για τον Antonino Dominguez μετά την πρώτη συνεδρίαση του συνδικάτου υποδηματοποιών που παρακολούθησε το 1921:

«Ο Antonino Dominguez, Ισπανός υπήκοος, ήταν ένας ευφυής άνθρωπος, λεπτής και ευαίσθητης ιδιοσυγκρασίας, τον οποίο ποτέ κανείς δεν περνούσε για τσαγκάρη. Η ομιλία του, με αυτή την βαριά προφορά της Γαλικίας, παρ' ότι ο ίδιος μιλούσε ξεκάθαρα και με σαφήνεια, με έναν μετρημένο και εύκολα κατανοητό τρόπο, ενισχυόταν από μια βαθιά γνώση του κοινωνικού ζητήματος. Ήταν αυτό που θα μπορούσε να ονομαστεί πλήρης αναρχικός αγωνιστής».

Ως ακτιβιστής, ο Antonino Dominguez μίλησε σε συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας, συναντήσεις συνδικάτων και κατά τη διάρκεια απεργιών. Έγινε στόχος της αστυνομίας και αναγκάστηκε να φύγει από το Σάο Πάολο. Δεν μπορούσε να βρει δουλειά. Στη συνέχεια έκανε μια δοκιμή στο Ρίο ντε Τζανέιρο, εντάχθηκε στη Συμμαχία Υποδηματοποιών και η ελευθεριακή ομάδα της οποίας ήταν μέλος αντιτάχθηκε στην υπαγωγή της στην Profintern (για την οποία το Κρεμλίνο είχε δώσει εντολή στο Κομμουνιστικό Κόμμα Βραζιλίας να πιέσει). Παρά τους φιλικούς του τρόπους, βρέθηκε αντιμέτωπος με δύο κύριους εχθρούς: την αστυνομία και «τα αγόρια της Τσεκά». Προσπάθησε να φύγει από το Ρίο μετά από δύο μήνες, αλλά δεν μπορούσε να βρει δουλειά και πήγε πίσω.

Λίγο μετά από αυτό, η διαμάχη αναζωπυρώθηκε ξανά με αφορμή την επιστολή καταγγελίας και παραίτησης από το Κομμουνιστικό Κόμμα Βραζιλίας (PCB) του Joaquim Barbosa και της προεκλογικής εκστρατείας των Octávio Brandão και Min-

ernino de Oliveira (δύο πρώην αναρχικών που προσχώρησαν στον μπολσεβικισμό) να εκλεγούν με το Εργατοαγροτικό Μπλοκ. Η εκστρατεία προσέλκυσε τον οππορτουνιστή Δρ Azevedo Lima που προσχώρησε στο Εργατοαγροτικό Μπλοκ (το πολιτικό σκέλος του PCB) για να βοηθήσει στην εκλογή των εκπροσώπων του στην πολιτειακή και ομοσπονδιακή κυβερνήσεις. Ο Azevedo Lima εξελέγη βουλευτής το 1927, αλλά από το 1929 είχε αυτομολήσει προς την πλευρά της κυβέρνησης Washington Luiz. Πριν από αυτό, όμως, έδωσε ομιλίες σε συνδικάτα και αντιτάχθηκε σε διάφορους εργαζόμενους όταν διαφωνούσαν με τα λεγόμενά του. Ο ίδιος λειτούργησε και ως άνανδρος συκοφάντης στην υπηρεσία του PCB που το εγκατέλειψε αργότερα από τη στιγμή που είχε ο ίδιος διασπείρει διχόνοια στις τάξεις των εργατών στην προσπάθειά του να προκαλέσει τους εργαζόμενους να υπαχθούν στην Profintern.

Η βρώμικη, συκοφαντική εκστρατεία του ξεκίνησε στο τοπικό συνδικάτο ναυτών στην Praça de Harmonia πριν συνεχίσει να κάνει το ίδιο στους εργαζόμενους στην κλωστοϋφαντουργία, στο Rua do Acre, και καταλήγοντας στους τυπογράφους στο Rua Frei Caneca, όπου δύο ζωές χάθηκαν και πολλά άτομα τραυματίστηκαν. Οι συμβουλάτορες του Azevedo ήταν οι Octávio Brandão, João da Costa Pimenta, Roberto Morena και ο ενορχηστρωτής της όλης σύγκρουσης, Astrojildo Pereira, γενικός γραμματέας του PCB (που χρόνια αργότερα θα αποβληθεί από το κόμμα). Οι ένοπλοι μπράβοι του PCB ήταν οι Pedro Bastos και Eusébio Manjon, δύο από «τα αγόρια της Τσεκά» της Βραζιλίας.

Στα απομνημονεύματά του, ο Pedro Catalo υπενθυμίζει τη δολοφονία:

«Καθώς φεύγαμε από μια συνάντηση στις 14 Ιανουαρίου του 1928, λάβαμε τις πρώτες αναφορές για το θάνατο του συντρόφου μας Antonino Dominguez που δολοφονήθηκε λίγες ημέρες πριν από έναν κομμουνιστή με το όνομα Galileu Sanchez -πιο γνωστού ως Pedro Bastos- στο Ρίο ντε Τζανέιρο σε μια συνάντηση στην οποία ο Antonino είχε προσπαθήσει να ξεσκεπάσει μια κομμουνιστική ίντριγκα στο συνδικάτο. Ο δολοφόνος διέφυγε στο Σάο Πάολο και έζησε εκεί ήσυχα, κάνοντας βόλτες στην Avenida Rangel Pestana, ενώ ο Τύπος του PCB κατηγορήσε την αστυνομία και τους αναρχικούς ότι αυτοί ξεκίνησαν τη διαμάχη».

Μετά από μια συνεδρίαση υπό την προεδρία του κομμουνιστή Roberto Morena και στην οποία ο παράγοντας του PCB Δρ Azevedo Lima ήταν ο ομιλητής, ο κλωστοϋφαντουργός εργάτης Pereira de Oliveira, που συκοφαντήθηκε από τον τελευταίο, ζήτησε την άδεια να μιλήσει για να αντικρούσει τις κατηγορίες που διατυπώθηκαν εναντίον του. Τότε ακούστηκαν φωνές και «τα αγόρια της Τσεκά»

άνοιξαν πυρ. Στη συνέχεια, τα φώτα έκλεισαν, έτσι ώστε οι εγκληματίες να διαφύγουν. Μέχρι τη στιγμή που τα φώτα ξανάναψαν, είχαν τραυματισθεί 12 εργάτες και οι δολοφόνοι είχαν διαφύγει.

«Αυτή ήταν μια εξαιρετική ευκαιρία για να εκδηλώσουν το μίσος τους για δύο αναρχικούς που στέκονταν εμπόδιο στα δόλια σχέδιά τους στους υποδηματοποιούς αλλά και τους οικοδόμους: τον Antonino Dominguez και τον José Leite. Έτσι, από τη στιγμή που ο Pereira de Oliveira προσπάθησε να μιλήσει, οι κομμουνιστές δημιούργησαν φασαρία και στη συνέχεια ένας κομμουνιστής πυροβόλησε τον Antonino Dominguez, ενώ ένας άλλος ομοιδεάτης του, ο οποίος διέφυγε, άνοιξε πυρ εναντίον του Leite. Ο Leite έπεσε στο πάτωμα και ο πυροβολισμός χτύπησε τον τυπογράφο Damião».

Στο νεκροταφείο, ο José Leite, από τα προγραμμαμένα θύματα δολοφονίας εκ μέρους των κομμουνιστών, μιλώντας εξ ονόματος του συνδικάτου των οικοδόμων, τόνισε την αφοσίωση του Antonino στην υπεράσπιση του προλεταριάτου του Pará, του Σάο Πάολο και του Ρίο ντε Τζανέιρο και έκλεισε τον επικήδειο λόγο του έτσι:

«Όπως και άλλοι σύντροφοι, ο Antonino αντιστάθηκε στις προσπάθειες των Μπολσεβίκων να αποκτήσουν το πάνω χέρι στη Συμμαχία, με αποτέλεσμα εξαιτίας του μίσους τους γι' αυτόν τον ανιδιοτελή αγωνιστή, οι φανατικοί αυτοί να θέλουν να απαλλαγούν από αυτόν». Περιέγραψε τη συνάντηση που έγινε ώστε να οργανωθεί η εγκληματική επίθεση κατά του Antonino και άλλων, προκειμένου να αποδείξει ότι οι κομμουνιστές έχουν επιτυχίες μόνο μέσα από τη συκοφαντία και την τρομοκρατία.

Με την ευκαιρία αυτή, ο τσαγκάρης Sylvan Borges δήλωσε:

«Αυτή είναι η πρώτη φορά που η φιλοδοξία μισής ντουζίνας ατόμων φέρνει εργαζόμενους κατά εργαζομένων, για πρώτη φορά στη Βραζιλία που η ιδεολογία χρησιμοποιείται ως πρόσχημα για την εξαφάνιση εργαζομένων δολοφονώντας τους, ειδικά αυτών που θα αντιτάσσονται στη δικτατορία των πρώην συντρόφων τους: η πρώτη φορά που ένας αστός πολιτικός πατάει το πόδι σε ένα εργατικό συνδικάτο, προκειμένου να κατηγορήσει τους εργαζόμενους ότι εργάζονται για την αστυνομία, σαν οι εργαζόμενοι να μην μπορούν να φροντίσουν τις δικές μας υποθέσεις και χρειάζονται την καθοδήγηση αυτών των πολιτικών. Όχι! Συνειδητοί εργαζόμενοι. Απορρίψτε κάθε χειραφέτηση που ξεκινά με

αδελφοκτονία και πρέπει σίγουρα να τελειώνουμε με τον κ. Azevedo Lima, που ρίχνει στάχτη στα εργαζόμενων μαζών, στο όνομα των ίδιων μαζών».

Ο αναρχικός Antonino Dominguez δολοφονήθηκε στο όνομα του μπολσεβικισμού από έναν πρώην αναρχικό που, τρία χρόνια νωρίτερα, είχε υπογράψει ένα κείμενο με τίτλο «Τα κόκινα ποντίκια» και στο οποίο έγραφε μεταξύ άλλων: «Η ιστορία των οπαδών του διάσημου, ραδιούργου και ύπουλου Καρλ Μαρξ είναι γεμάτη με τερατώδεις πράξεις προδοσίας που πραγματοποιήθηκαν και πραγματοποιούνται από απρόσεκτους εργαζόμενους σε όλο τον κόσμο...

«Δεν θα ήθελα να πω τίποτα περισσότερο γι' αυτούς τους ανθρώπους, ούτε να τους χαρακτηρίσω με μια μαστιγωτική γλώσσα, αν δεν ήταν σκοπός μας να εκθέσουμε στο προλεταριάτο τους επίδοξους εκείνους δικτάτορες, οι οποίοι επιδιώκουν να ενθρονίσουν τον δεσποτισμό του όχλου, Λένιν, Τρότσκι, κ.λπ. εδώ στη Βραζιλία πάνω από τα κεφάλια των ελευθεριακών...

«... Από τα άτομα που ανήκουν στην κομμουνιστική ομάδα του Ρίο, κάποιοι δεν ήταν ποτέ αναρχικοί, ενώ άλλοι έχουν σταματήσει να είναι τέτοιοι, μιας και έχουν ασπασθεί το μαρξισμό ή τον αυταρχικό σοσιαλισμό».

Το άρθρο αυτό, που δημοσιεύτηκε στο «O Trabalho» (του Ρίο ντε Τζανέιρο) στις 10 Ιουνίου 1922, γράφτηκε από τον Pedro Bastos, ο οποίος δήλωσε: «Το δίδυμο José Elias - Astrojildo Pereira έχουν το θράσος να ισχυρίζονται ότι την ημέρα που θα ανέλθουν στην εξουσία θα αποκεφαλίσουν κάθε ελευθεριακό που θα πιάσουν στα χέρια τους».

Ε, λοιπόν! Ο εν λόγω συγγραφέας ήταν ο ίδιος θερμοκέφαλος Pedro Bastos, γνωστός και ως Galileu Sanchez, ο οποίος με τον Eusébio Manjon, τρία χρόνια μετά την εν λόγω δήλωση δολοφόνησε τον αναρχικό Antonino Dominguez και τραυμάτισε 12 άλλους εργαζόμενους.

**Αγγλική μετάφραση: Paul Sharkey. Ελληνική μετάφραση: Ούτε Θεός-Ούτε Αφέντης, Σεπτέμβρης 2018.*